

intonacije, jasnost dissonantnih nastopov še najbolj občudovali v Janačkovem »Belvederu«, v fistem kaotičnem metežu nezaslišano drznih dissonanc, ognjevitih alteracij, pestre kromatike, bajne, srce v romantične davnine po razburkanem morju domišljije gibajoče modulacije.

To je bolj zunanja, toda prelestna tehnična plat; če zraven pride še notranji ogenj, ki se iz pevovodja izžariva v pevke, potem ni čuda, če je uspeh sijajen; nič čuda, če ligature teko mehko kot olje (n. pr. koncem J. B. Foersterjevih »Fialy«), ali če se posamezni toni iskré prelepo kot biseri, nabrani na vrvico krog vratu prelestne vile (izredno lepo peti konec tretje Dvořakove), ali da nas je pretresla vsa silna dramatična groza in smo občutili vso božajočo mehko najglobljih srčnih tajen, odtih v skrivnostno nežnost v Janačkovi »Volčji sledi« in njegovem »Belvederu«, ali tisto tiho, zamišljeno tajinstvenost Foersterjevih dveh, ali ljubeznivo, otroško preprostost deklishe nedotaknjenosti Dvořakovih, ali ljubkost in živi, užigajoči žar Sukovih. Če še to pridenemo, da je prof. Tučková izvrstna, obzirna spremljevalka, smo v splošnem za silo označili ta pomembni nastop.

F. Kimovec.

Pevska šola, spisal Marko Bajuk, je pravkar izšla. Na 240 straneh ima v izobilju vsega, kar potrebuje pevec, da se nauči varno in zanesljivo zadevati, dobro in čisto izgovarjati, s pevskim organom varčno ravnati, glas pravilno nastavljeni, izkratka: težko boš upravičeno česa pogrešal. Obenem ima vse polno lepih, deloma jako zajemljivih zgledov, ki pouk osvežajo. Nekateri so pisani z naravnost iznajdljivo preprostostjo. — Kar daje knjigi v znanstveni smeri posebno vrednost, je obilica novih slovenskih izrazov, ki se odlikujejo po jasnosti, točnosti in pravilnosti. — O knjigi, ki smo si jo tako živo zaželeli, bodo dale najtehtnejšo besedo naše šole in pevska društva. Založila je knjigo Jugoslovanska knjigarna. Bajukovo »Pevsko šolo« vsem, ki se hočejo dobro naučiti petja, na vso moč priporočamo.

F. K.

Marij Kogoj: Piano. Umetniška založba »Treh labodov«. — O teh klavirskih skladbah poroča glasbeni list »Sveća Cecilija« v Zagrebu sledeče: »Marij Kogoj: Piano, šest klavirskih kompozicij v dveh zvezkih. Kogoj velja za enega najradikalnejših modernistov glasbene Ljubljane. Vsak zvezek obsega tri krajše klavirske skladbe, ki so stilistično med seboj povezane v suitsko celoto. Kogoj se močno poslužuje modernih harmonskih izraznih sredstev, njegove skladbe so vse pretkane z živo polifonijo, kljub temu pa ostane njegovo tematično delo vedno jasno in razumljivo, ritmika izrazita in interesantna. V celoti nam kažejo predstojee skladbe, da ima avtor mnogo smisla za efektne kontraste, gradacije in živahne barve, ki tuintam spominijo na orkester. Upamo, da bo te kompozicije od naših pianistov kdo prihajajočo sezono prednašal, da jih spozna tudi naša širša javnost, ker so iste to zaslužile.« — Kritik (Luj Šapranek-Kavič) govori še o Kogojevih zborih in pravi, da bodo hrvatski naprednejši zbori lahko obvladali težkoče, ki so v njih, in jih z zbori Srečka Korpore vred priporoča. Sploh se mnenja o Kogojevi muziki, v kolikor prihajajo izven Slovenije, kaj čudno ujemajo v tem, koliko tehta.

TO IN ONO.

Rigorizem naših janzenistov. Pod tem naslovom je priobčil dr. Franc Ušeničnik v »Bogoslovnem vestniku« (leto III., zvezek I.) temeljito, za naše kulturne in literarne historike zanimivo razpravo, ki v šestih značilnih razdelkih — Janzenistovsko slovo med našimi duhovniki; Ali so učili naši janzenisti Jansenijeve dogmatične zmotte; Rigorizem v knjigah, ki so jih čitali naši duhovniki; Rigorizem pri nas; Janzenistovske reforme v liturgiji in jožefinsko cerkveno pravo; Kdaj je pri nas ponehal janzenistovski rigorizem — končava in sklepa: »Da bi bili janzenisti posebej rigorozni v presojanju kulture, umetnosti, zlasti literarne umetnosti, to se iz janzenistovskih knjig ne da posneti. Umetnost presojajo janzenisti, vprav tako kakor zmerni moralisti.